

HVITE BUSSE
TIL AUSCHWITZ

103840

Jan-Erik Kvamsdahl
Kjelsåsveien 51

0488 OSLO

Risør, 5.10.92

TEMATUR TIL AUSCHWITZ/BIRKENAU

/i takker for din interesse for våre turer. Vedlagt finner du turplan for en av våre turer og opplysninger om vår forening. Vi vil underrette deg når neste turen går av stabelen.

august i år har vi gjennomført turen med 42 elever og 23 voksne, og vi er fornøyd med gjennomføringen. Foreningens beskytter, Osmund Faremo var med på turen. Vi forsøker også denne gangen å få med en forhenværende fange. Vi reiser samme turen som elevene blir tilbudt i undervisningspakke, og det innebærer overnatting på Studentehotel i Berlin, hovedsakelig i 4-mannsrom og i hotel i Auschwitz og Krakow på 2-mannsrom.

HVITE BUSSE TIL AUSCHWITZ

Helga Arntzen
leder

Bjørn Egil Olsen
skoleansvarlig

Dere kan kontakte oss på telefon:

Helga Arntzen, leder	041-50979
Bjørn Egil Olsen, skoleansvarlig	041-50499
Geir Lid, mediaansvarlig/sekretær	041-51930
Odvar Løken, økonomiansvarlig	041-50080
Randi Løken, styremedlem	041-50080

Betaling kan skje over postgiro konto nr. 0825 0496274 og gjelder som påmelding.

REISEPLAN:

Reise 45 lærere fra Flekkefjord:

TIRSDAG 10.11.92

kl. 1630 Avreise Flekkefjord
kl. 1930 Avreise ferje Kristiansand
kl. 2400 Ankomst Hirtshals (nattkjøring)

ONSDAG 11.11.92

kl. 1000 Ankomst Berlin
Eget forslag for programet i Berlin
Overnatting i Studenthotel

TORSDAG 12.11.92

0700 Frokost
0800 Avreise til Auschwitz
1500 Middag i Wroclaw
2100 Ankomst Hotel Olimpijski i Auschwitz – kveldsmat

FREDAG 13.11.92

kl. 0800 Frokost i hotellet
kl. 0900 Omvisning i leiren i Auschwitz
kl. 1300 Middag i IJB.
kl. 1430 Gå på egen hånd i leiren
kl. 1800 Kveldsmat i IJBG
kl. 1900 Seminar/samtalekveld
kl. 2000 Hyggekveld
Overnatting i Hotel Olimpijski i Auschwitz

LØRDAG 14.11.92

kl. 0800 Frokost
kl. 0900 Avreise Krakow
Besøk av saltgruvene
Resten av dagen til fri disp.
overnatting i Krakow hotel Saski

SØNDAG 15.11.92

kl. 0900 Frokost
kl. 1000 Reise til Birkenau
kl. 1300 Middag i Jugend Begegnungsstätte
kl. 1400 Avreise til Wroclaw
kl. 2000 Ankomst Wroclaw – kveldsmat
Overnatting i Hotel Novotel i Wroclaw

MANDAG 16.11.92

kl. 0800 Frokost i Hotel Novotel i Wroclaw
kl. 0900 Avreise Wroclaw
kl. 1900 Overnatting i Flensburg (eller i Geestacht)

TIRSDAG 17.11.92

kl. 0800 Frokost
kl. 0900 Avgang Flensburg (eller Geestacht)
kl. 1400 Ankomst Hirtshals
kl. 1500 Avgang Hirtshals
kl. 1600 Middag på ferja
kl. 1945 Ankomst Kristiansand
kl. 2145 Ankomst Flekkefjord

Denne turen koster kr. 2500 og alt som er anført i dette programmet er inkludert i prisen.

Hvite busser under 2. verdenskrig

Det var nordmannen Nils Christian Ditleff som fikk ideen og arbeidet for evakueringen av danske og norske sivilfanger fra Tyskland til Sverige. Greven av Wisborg, Folke Bernadotte ble bedt om hjelp til forhandlingene med tyskerne p.g.a. grevens gode forbindelser. Greven har overtatt prosjektet etter direkte forhandlinger med Himmler og gjennomførte sammen med svenske Røde Kors en storstilt evakuering av fangene 19.-29. april 1945. Evakueringen omfattet i alt rundt 20.000 fanger. Den store internasjonale anseelsen Bernadotte hadde vunnet ved sine hjelpeaksjoner, gjorde at FN i 1948 gav ham i oppdrag å megle i Palestinakonflikten. Etter direkte kontakt mellom Bernadotte og Sikkerhetsrådet lyktes det å få i stand en varig våpenhvile. Bernadottes meglingsarbeid vakte beundring over hele verden, men samtidig hadde han pådratt seg et uforsonlig hat fra ytterliggående nasjonalistiske kretser i begge leirer. 17. september ble han myrdet av terrorister.

Skoleelever har laget logoer

Skoleelever er den sentrale målgruppen for vårt arbeid. Derfor var det naturlig for oss å kontakte Risør videregående skole og elevene ved linjen Visuell kommunikasjon når det gjaldt utarbeidelse av logo. Denne oppgaven ble gitt elevene som påskeoppgave. Det betyr at elevene har stått selvstendig, uten hjelp fra lærerne. Arbeidene var etter vår mening så glimrende gjennomført at vi hadde problemer med å velge ut hvilke logo vi skulle bruke. Når logoen livstreet til slutt ble brukt, var dette etter råd fra elevenes lærere. Lærer Peter Vossgraff sier at det var en meget vanskelig visualiseringsoppgave elevene fikk. Å synliggjøre ved symbol en grusomhet som samtidig skal overføre et håp i en fremtid er ikke enkelt selv for profesjonelle.

Det er Per Harald Stabel som har laget logoen vi bruker i dag. Hans ide med treet er at det symboliserer livet som gror, røtter i familie, arv og miljø. Rotfeste er viktig for trygghet og ro. Treet symboliserer også at foreningen "Hvite busser til Auschwitz" og de ideene som ligger bak skal ha vekst, at foreningens budskap og virke skal spre seg, gro og skape feste. At ungdom og voksne lærer hva fremmedfrykt kan gjøre med oss og hva denne frykten har gjort med generasjoner før oss. Treet skaper dessuten oksygen og gjennom oksygenen skaper det liv for oss mennesker. Det er noe å samle seg om, noe vi alle har til felles, uansett hudfarge, tro og nasjonalitet.

En idé blir født

Begynnelsen til det som nå er blitt foreningen "Hvite busser til Auschwitz" startet ved sykesengen til Helga Arntzens stefar i Berlin sommeren 1991. Hun kom i prat med pleiersken, som kunne fortelle om sin sønn som skulle reise til Auschwitz og gi 18 måneder av sitt liv i tjeneste for "Aktion Sühnezeichen". Besøk i Auschwitz/Birkenau, stadige nyheter om aksjoner fra nynasister, kontakt med foreningen Aktion Sühnezeichen utløste tanken om å lage attraktive og rimelige bussturer for ungdom slik at de ved selvsyn og selvopplevelse kan forstå enkeltmenneskets ansvar og betydningen av demokrati og menneskerettighetene. Samboeren Geir Lid støttet tanken og foreslo å danne forening med navnet "Hvite busser" for å henvise til de første hvite bussene som ved egne innsats og engasjement reddet mange menneskeliv. I dag har foreningen et aktivt styre bestående av:

Helga Arntzen, leder	tlf. 041-50979
Bjørn Egil Olsen, skoleansvarlig	tlf. 041-50499
Geir Lid, presseansvarlig/sekretær	tlf. 041-51930
Oddvar Løken, økonomiansvarlig	tlf. 041-50080
Randi Løken, styremedlem	tlf. 041-50080
Rolf Wergeland, varamann	

**"Den som glemmer
historien må leve
den om igjen".**

Denne setningen står skrevet på en murvegg i en av de mange brakkene i den tidligere konsentrasjonsleiren Auschwitz i Polen. Samtidig ser vi sterke tegn på økende nynazisme og forsøk på fordreining av den historiske virkelighet.

Generasjonen som opplevde krigen faller snart fra. De levende vitnene til den andre verdenskrig vil om ikke lenge være borte. Dette kan føre til at den gryende og bagatelliserende propaganda om de grusomme konsentrasjonsleirene og ideologien som er knyttet til dem får bedre grobunn.

Dokumentasjonsreise

Derfor har vi dannet foreningen "Hvite busser til Auschwitz". Vi ønsker å fylle "fredsbusser" med ungdom og andre som er interessert i en dokumentasjonsreise til "monumentene" over den siste verdenskrigs forferdelige overgrep. Ingen kan fylle tomrommet etter vitnene fra konsentrasjonsleirene og gjennom denne opplevelsen fortelle sine omgivelser hvor viktig det er ikke å glemme historien. Dermed blir ikke dette bare en reise tilbake til historien, men også en reise i nåtiden og inn i fremtiden.

Bevisstgjøring

De vedlagte vedtektene forteller at vi med dette initiativet vil sette i gang en bevisstgjøringsprosess vi håper skal få rottefeste over hele landet. Til dette arbeidet vil vi prøve å knytte til oss seriøse samarbeidspartnere.

Den første pilotturen er allerede gjennomført med suksess og fikk en enorm mediedekning. Skoleungdommer fra Risør og tidligere konsentrasjonsleirfanger dro sammen for å møte konsentrasjonsleirene Auschwitz, Birkenau, Sachsenhausen og Neuengamme. Dette pilotprosjektet gikk inn som en del av undervisningen i niende klasse på Risør ungdomsskole. Elevene ble gitt en undervisningspakke som gikk ut på å utvikle elevenes forståelse for demokratiets betydning og hva det fører til om vi lar udemokratiske krefter slippe løs.

Statlig støtte

Ideen og tanken bak initiativet til foreningen Hvite busser til Auschwitz fikk moralsk og økonomisk støtte både fra utenriksminister Thorvald Stoltenberg (UD) og statsråd Gudmund Hernes (KUF). De støttet pilotprosjektet med 20.000 kroner hver. Vi fikk også støtte av Aust-Agder fylke, Risør kommune, Risør skolestyre og Risør lærerlag. Denne støtten gav oss muligheten til å gjennomføre den første retningsgivende turen på en rimelig måte for "prøvedeltagerne" og gjorde oss i stand til å trekke verdifulle erfaringer som vi legger inn i oppbyggingen av det videre turopplegget.

Undervisning

Foreningen Hvite busser til Auschwitz mener det er viktig å knytte et skikkelig pedagogisk opplegg til dokumentasjonsreisene. Vi vil legge stor vekt på undervisning og seminarer både før og etter turene. En undervisningspakke som skal tilbys ungdomskolene som ønsker å delta i prosjektet legges nå til rette. Undervisningspakken vil ta for seg

- * Fascismen og nazismens utvikling på 20–30 tallet (historisk)
- * Demokratiets utvikling
- * Neofascisme og nazisme (utviklingen de 10–15 siste årene)
- * Tur til konsentrasjonsleirene
- * Menneskerettigheter

HVITE BUSSE
TIL AUSCHWITZ

- * Seminarplan
- * Etterarbeidsplan
- * Litteraturliste

Pedagogiske virkemidler vil være:

- * Forelesninger
- * Foredrag
- * Video
- * Diskusjoner elever/voksne/lærere
- * Reise til Auschwitz
- * Etterarbeid

Opplæring i demokrati og menneskerettigheter

Vi ønsker å gi et budskap om fred, mellomfolkelig forståelse og toleranse. Vi vil vise til de redskaper og instrumenter verden har for å fremme disse verdiene, nemlig internasjonale konvensjoner. De fleste av disse konvensjonene kom i stand nettopp som et resultat av den 2. verdenskrigs grusomheter og forbrytelser mot menneskerettigheter og for å forhindre at de skulle gjentas. Vårt budskap vil være å styrke de redskaper vi har, øke forståelsen av deres betydning, utbre kjennskapen til dem og bidra til at verdens ledere gjennom et folkekrav respekterer dem.

Samarbeidspartner

Foreningen "Hvite busser til Auschwitz" har knyttet til seg den tyske organisasjonen Aktion Sühnezeichen Friedensdienste som samarbeidspartner i dette prosjektet. Etter den andre verdenskrigen vedtok det nydannede Rådet for Den tyske evangeliske kirke i 1945 den såkalte "Stuttgart-skyldsbekjennelsen" og i 1947 "Darmstadt-uttalelsen". Her erklærte Rådet seg medskyldig i forbrytelsene nazistene begikk under 2. verdenskrig. For at disse to erklæringene ikke skulle bli uten betydning og bare et taktisk trekk for å gi den tyske evangeliske kirke anerkjennelsen tilbake, drøftet kirkens folk hvordan disse uttalelsene kunne omgjøres til handling. På et kirkemøte i Berlin i 1958 ble "Aktion Sühnezeichen" stiftet.

Beskytter

Vi er stolt over å ha fått tidligere stortingspolitiker Osmund Faremo som beskytter av foreningen. Faremo, som med sitt omfattende samfunnsengasjement bl.a. har vært formann i Helsingfors-komiteen, ble selv hentet av en "hvit buss" fra Mauthausen til Neuengamme, videre til Frøslev i Danmark og til Sverige i april 1945. Osmund Faremo var med på den første pilot-turen i august 1992, som altså ble starten på en rekke turer til konsentrasjonsleirer. Vi har også vært i kontakt med Stortingspresident Jo Benkow som skriver at han har "den aller største respekt for det anker som ligger bak" dette engasjement, og han ønsker oss lykke til med det han kaller et "prisverdig engasjement".

Osmund Faremo

Kampen om menneskerettighetene har gått som en rød tråd gjennom Osmund Faremos brede og dype engasjement som politiker. I tillegg til en rekke verv på Stortinget, har han engasjert seg sterkt også på den internasjonale arena. Han var medlem av styre og råd for Helsingfors-komiteen fra 1984, og formann i Rådet i perioden 1985-88. Han er tildelt den jugoslaviske flaggorden med stjerne, og tildelt DDR's æresmedalje for kamp mot fascismen. Osmund Faremo brukte vise-presidentstillingen i Den Interparlamentariske Union aktivt til fremme av menneskerettighetsarbeidet og fremme av konkrete menneskerettighetssaker på alle vår- og høstmøter i Unionen i perioden 1981-85. Nevnes kan Sakarov, Scharanski, Valladares, Bofill, Gajowniczek og Berthelsen. Nevnes må også at Osmund Faremo var delegert til FN i 1971 og 1979. Faremo har hatt et utstrakt samarbeid med Amnesty International, bl.a. i forbindelse med frigivelsen av den cubanske forfatteren Armando Valladares. Senere arbeidet han for frigivelse av politiske fanger på Cuba. Han deltok dessuten på en stor Høring i Paris i 1986. Osmund Faremo kom sammen med 71 andre sørlendinger fra "Laudals-gruppa" til NN-leiren Natzweiler i 1943. Dette var den første dødsdømte sendingen til den nyopprettede Nacht- und Nebel-leiren. Faremo var da 20 år gammel.

VEDTEKTER:

FORMÅL:

§1

Foreningen HVITE BUSSE TIL AUSCHWITZ har som formål å motarbeide den økende tendensen til nynazisme og fordreining av historien om den andre verdenskrigs forbrytelser ved å arrangere bussturer til de tidligere konsentrasjonsleirene bl.a. Sachsenhausen og Auschwitz.

Foreningen HVITE BUSSE TIL AUSCHWITZ vil gjennom slike bussturer bidra til å gi håp for en god og fredelig verden, hvor det ikke er plass for løgn, hat eller rassisme, men for sannhet og kjærlighet.

Foreningen HVITE BUSSE TIL AUSCHWITZ vil jobbe for at den oppvoksende generasjon får "oppdragelse i demokrati" og menneskerettigheter ved at det lages og gjennomføres undervisning som støtter opp om demokratiet og de demokratiske ideer samt menneskerettighetene. Besøk i konsentrasjonsleirer er en naturlig del av en slik undervisningspakke.

ARBEIDSOPPGAVER:

§ 2

Arrangere rimelige subsidierte tematurer til bl.a. Auschwitz og Sachsenhausen, slik at flest mulig skal ha råd til å besøke konsentrasjonsleirene gjennom foreningens bussturer.

Inspirere til at ungdommene som besøker konsentrasjonsleirene gjennom våre busser aktivt skal informere om hva de har sett.

Jobbe for å få bussturer til Auschwitz som en obligatorisk del av undervisningen i ungdomsskolen.

Arbeide for at ideen om HVITE BUSSE TIL AUSCHWITZ blir absorbert i hele Europa, slik at flest mulig kan se det enkelte krefter vil vi skal glemme.

Drive aktiv informasjonsarbeid om konsentrasjonsleirene overfor ungdom, slik at denne delen av historien ikke glemmes, forties eller fornektes.

Påse at vedlikehold av konsentrasjonsleirene blir tatt vare på for å bevare "monumentene" over Den andre verdenskrigs grusomheter.

MEDLEMMER

§ 3

Medlemmer kan være:

- Organisasjoner
- Institusjoner
- Kommuner og offentlige etater
- Enkeltpersoner